

ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASI JOQARI BILIMLENDIRIW, ILIM HÁM
INNOVACIYALAR MINISTRILIGI

ÁJINIYAZ ATINDAGI NOKIS MAMLEKETLIK PEDAGOGIKALIQ
INSTITUTI

LOGOPEDIYA

PÁN BOYINSHA SILLABUS
2-kurslar ushin

Tálim tarawı: 100000-Tálim tarawı
Tálim tarawı: 110000- Pedagogika
Tálim baǵdarı: 60110300- Arnawlı pedagogika
(oligofrenopedagogika)

Nókis-2025

Modul / pán sillabusı

60110300- Arnawlı pedagogika (oligofrenopedagogika) tálım bağdarı

Pán/modul:	Logopediya
Pán/modul turi:	Májbúriy pán
Pán/modul kodı:	Logo 1404
Jıl:	2025-2026
Semestr:	IV
Tálım forması:	Kúndizgi
Shınıǵıwlar forması hám semestrge ajratılǵan saatlar:	120
Lekciya	30
Ámeliy shınıǵıwlar	30
Seminar shınıǵıwlar	-
Ózbetinshe ta'lim	60
Kredit muǵdarı:	4
Bahalaw forması:	Sınaq hám imtixan
Kurs tili:	Qaraqalpaq

Pán/modulniń maqseti

P/MM1	<p>Pánniń tiykarǵı maqseti - studentlerde sóylew kemshiligine iye bolǵan balalarda sóylew iskerliginiń júzege keliw ózgeshelikleri, sóylew kemshilikleriniń hár túrliligi, sóylew kemshiliklerin tekseriw, sóylewdegi kemshiliklerdi saplastırıw, rawajlanıwında kemshiligi bar balardıń sóylew kemshiliklerin túrlerine qarap saplastırıw metodikaların duris tańlay aliw boyınsha bađdar profiline say bilim, kónlikpe hám uqıplardı qalıplestiriw. Pánniń wazıypası - studentlerge sóylew buzılıwlarınıń keń tarqalǵanlıǵı, belgileri, dárejesin anıqlaw, sóylew buzılıwlarınıń pedagogikalıq diagnostikası, metodları, saplastırıw metodikaların úyretiwden ibarat.</p>
--------------	---

Pándi ózlestiriw ushın zárúr baslanǵısh bilimler

1	Ana tili, adam anatomiyası hám salamatlıǵı.
---	---

Tálim nátiyjeleri (TN)

	Bilimler jaǵınan:
TN1	Sóylew kemisligine iye bolǵan balalarda sóylew iskerliginiń júzege keliw ózgesheliklerin;
TN2	Sóylew kemislikleriniń túrlerin;
TN3	Arnawli ádebiyatlardı analizlewdi úyreniw;
TN4	Sóylewinde kemshiligi bar balalarǵa korrekciyalıq tálim-tárbiya procesin shólkemlestiriw formaları hám usılların ilimiy tiykarlangan halda durıs tańlay alıw haqqındaǵı bilimge iye boladı.
	Kónlikpeler jaǵınan:
TN5	Sóylew kemshiligine iye bolǵan balalar kemisliklerin klassifikaciyalaw;
TN6	Sóylew kemshiliklerin tekseriw;
TN7	Balardıń sóylew kemisliklerin saplastırıw ushın didaktikalǵı materiallardı tańlaw;
TN8	Sóylew kemshiliklerin saplastırıw metodikaları haqqında bileği.

Pán / modul mazmunı

Sabaqlar forması: lekciya (M) IV-semestr.

M1	Logopediya pániniń maqseti hám wazıypaları.
M2	Logopediya pániniń metodlari hám principi.
M3	Sóylewdiń anatomiyalıq-fiziologiyalıq mexanizmi, sóylew buzılıwlarınń sebepleri, sóylew buzılıwlarınń klassifikaciyası.
M4	Ses buzılıwları, onıń sebepleri hám mexanizmi. Dawıs buzılıwların saplastırıwda tayarlıq hám tiykarǵı basqıshı
M5	Dislaliya sebepleri hám formaları, displaliya túrleri hám onıń kórinisi. Dislaliyanı saplastırıwda logopediyalıq tásir kórsetiw metodikası.¹
M6	Rinolaliyanıń formaları hám sebepleri, rinolalı balalar nutqınıń ózine tán ózgeshelikleri.
M7	Dizartriyanıń kelip shıǵıw sebepleri. Dizartriya túrleri (klassifikaciyaları). Dizartriyanı saplastırıwda logopediyalıq jumıs
M8	Alaliya sebepleri, formaları, mexanizmleri hám klassifikaciyası. Alaliyanı tekseriw metodikası.
M9	Afaziya sebepleri, formaları, mexanizmleri hám klassifikaciyası. Afaziyanı tekseriw metodikası
M10	Jazba sóylew buzılıwlarınń ilimiy teoriyalıq tiykarları. Disleksiya hám Disgrafiyanıń klassifikaciyası.
M11	Fonetik-fonematikalıq sóylew kemshiligine iye bolǵan balalar sóylewin tekseriw hám saplastırıw boyınsha alıp barılatuǵın jumıstıń mazmunı, korrekciyalıq jumıstı shólkemlestiriw hám rejlestiriw.
M12	Sóylewi tolıq rawajlanbaǵan balalar klassifikaciyası. Sóylewi tolıq rawajlanbaǵan balalar sóylewin tekseriw metodikası.

¹ https://shbtpd.hms.harvard.edu/program/first-year-study/concentration-slp?utm_source.com

M13	Tutlıǵıwdıń psixofiziologikalıq mexanizmleri. Tutlıǵıwdıń tipologiyası. Tutlıqpalanıwshılar menen alıp barılatuǵın logopedik korreksion logopedik jumıslar
M14	Sóylew buzılıwınıń patogenezi, klinikası.
M15	Sóylew tempiniń buzılıwı bradilaliya, taxilaliya túsinikleri.
Shinigiwlar forması: Ámeliy jumis (Á) IV-semestr.	
A1	Logopediya pániniń maqseti hám wazıypaları.
A2	Logopediya pániniń metod hám principi.
A3	Sóylewdiń anatomiyalıq-fiziologiyalıq mexanizmi. Sóylew buzılıwlarınıń etiologiyası hám klassifikaciyası.
A4	Ses buzılıwları, onıń sebepleri hám mexanizmi. Dawıs buzılıwların saplastırıwda tayarlıq hám tiykarǵı basqıshı
A5	Dislaliya sebepleri hám formaları, displaliya túrleri hám onıń kórinisi. Dislaliyanı saplastırıwda logopediyalıq tásir kórsetiw metodikası.
A6	Rinolaliyanıń formaları hám sebepleri, rinolalı balalar nutqınıń ózine tán ózgeshelikleri.
A7	Dizartriyanıń kelip shıǵıw sebepleri. Dizartriya túrleri (klassifikaciyaları). Dizartriyanı saplastırıwda logopediyalıq jumıs
A8	Alaliya sebepleri, formaları, mexanizmleri hám klassifikaciyası. Alaliyanı tekseriw metodikası.
A9	Afaziya sebepleri, formaları, mexanizmleri hám klassifikaciyası. Afaziyanı tekseriw metodikası
A10	Jazba sóylew buzılıwlarınıń ilimiy teoriyalıq tiykarları. Disleksiya hám Disgrafiyanıń klassifikaciyası.
A11	Fonetik-fonematikalıq sóylew kemshiligine iye bolǵan balalar sóylewin tekseriw hám saplastırıw boyınsha alıp barılatuǵın jumıstıń mazmunı, korrekciyalıq jumıstı shólkemlestiriw hám rejlestiriw.
A12	Sóylewi toliq rawajlanbaǵan balalar klassifikaciyası. Sóylewi toliq rawajlanbaǵan balalar sóylewin tekseriw metodikası.
A13	Tutlıǵıwdıń psixofiziologikalıq mexanizmleri. Tutlıǵıwdıń tipologiyası. Tutlıqpalanıwshılar menen alıp barılatuǵın logopedik korreksion logopedik jumıslar
A14	Sóylew buzılıwınıń patogenezi, klinikası.
A15	Sóylew tempiniń buzılıwı bradilaliya, taxilaliya túsinikleri.

Ózbetinshe tálim (ÓT) IV-semestr.		
1	Seminar hám ámeliy shınıǵıwlarǵa tayarlıq	15 saat
2	kóriw hám úy jumısların orınlaw	10 saat
3	Mashqalalı máseleler (kazuclar) dúziw	10 saat
4	Berilgen dereklerde awdarmalaw	10 saat
5	Pánge tiyisli berilgen tema boyınsha esse jazıw	15 saat
	Jámi:	60 saat

Tiykargı ádebiyatlar

1. Ayupova M. Yu. Logopediya. O'zbekiston faylasuflar Milliy jamiyati. T.: 2007, 2011 y.
2. Логопедия, (под ред. А.С.Волковой). М.: Владос. 2003 г.
3. Muminova L., Ayupova M. Logopediya. T.: O'qituvchi 1993 y.
4. Mo'minova L.R., Abidova N.Z. va boshqalar. Maxsus psixologiya – T.: O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti, 2013 y.

Qosimsha ádebiyatlar:

1. Sh. Mirziyoyev Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalik barpo etamiz. Toshkent — “O'zbekiston” -2016.56 b.
2. Sh. Mirziyoyev Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan bir quramiz. Toshkent — “O'zbekiston” -2016.488 b.
3. Sh. Mirziyoyev Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. Toshkent “O'zbekiston” -2016 488b.
4. Sh. Mirziyoyev Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik - h bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. Toshkent — “O'zbekiston” 2017.104 b.
5. Mirziyoyev Shavkat Miromonovich. Yangi O'zbekiston strategiyasi. Toshkent, 2021.- 458 b.
6. Хрестоматия по логопедии. Владос.:М.: 1997 г. 1 том.
7. Хрестоматия по логопедии. Владос.:М.: 1997 г. 2 том
8. Shomahmudova R. Sh., Mo'minova L.R. Bolalar nutqidagi nuqsonlar va ularni bartaraf etish. O'qituvchi. T.: 1993 y.
9. Bauman-Waengler, J. (2020). Articulatory and Phonological Impairments: A Clinical Focus. Pearson.
10. Bernthal, J. E., Bankson, N. W., & Flipsen, P. (2017). Articulation and Phonological Disorders. Pearson.

Axborot manbaalari

<http://www.gov.uz>

<http://www.lex.uz>

<http://www.edu.uz>

<http://www.uzedu.uz>

<http://www.president.uz>

https://shbtphd.hms.harvard.edu/program/first-year-study/concentration-slp?utm_source.com

**Talabaniń pán boyınsha ózlestiriw kórsetkishin baqlawda tómenдеgi
kriteryalar usınıs etiledi:**

a) 5 baha alıw ushın talabaniń bilim dárejesi tómenдеgilerge juwap beriwi kerek:

- pánniń mánisin hám mazmunın tuwrı ashıp bere alsa ;
- pánдеgi temalardı bayanlawda ilimiylik hám logikalıq saqlanıp, ilimiy qátelik hám kemshiliklerge jol qoymasa;
- pán boyınsha tema materiallarınıń teoriyalıq hám ámeliy áhmiyeti haqqında anıq túsiniqlerge iye bolsa ;
- pán sheńberinde gárezsiz erkin pikirlew qábiletin kórsete alsa ;
- berilgen sorawlarǵa anıq hám qısqasha juwap bere alsa ;
- konspektke puqta tayarlanǵan bolsa ;
- ózbetinshe tapsırmalardı tolıq hám anıq atqarǵan bolsa ;
- pánge tiyisli nızamlar hám basqa normativ-huqıqiy hújjetlerdi tolıq ózlestirgen bolsa ;
- pánge tiyisli temalardan biri boyınsha ilimiy maqala baspadan shıǵartırǵan bolsa ;
- tarixiy processlerdi túsindirip bere alsa.

b) 4 baha alıw ushın talabaniń bilim dárejesi tómenдеgilerge juwap beriwi kerek:

- pánniń mánisin hám mazmunın túsingen, pánдеgi temalardı bayanlawda ilimiylik hám logikalıq saqlanıp, ilimiy qáteliklerge jol qoymasa;
- pánniń mazmunın ámeliy áhmiyetin túsingen bolsa ;

•pán boyınsha berilgen wazıypa hám tapsırmalardı oqıw baǵdarlaması sheńberinde atqarsa ;

•pán boyınsha berilgen sorawlarǵa tuwrı juwap bere alsa ;

•pán boyınsha konspektin puqta qalıplestirgen bolsa ;

•pán boyınsha ózbetinshe tapsırmalardı tolıq orınlaǵan bolsa ;

•pánge tiyisli nızamlar hám basqa normativ-huqıqıy hújjetlerdi ózlestirgen bolsa.

s) 3 baha alıw ushın talabanıń bilim dárejesi tómendegilerge juwap beriwi kerek:

•pán haqqında ulıwma túsinikke iye bolsa ;

•pándegi temalardı tar sheńberde kórsetip, bayanlawda ayırım qátelerge jol qoyılsa ;

•bayan qılıw tuwrı bolmasa ;

•pán boyınsha sorawlarǵa túsiniksiz hám nadurıs juwaplar alınsa ;

•pán boyınsha tekst puqta qalıplestirilmegen bolsa.

d) tómendegi jaǵdaylarda talabanıń bilim dárejesi qanaatlandırarsız 2 baha menen bahalanıwı múmkin:

•pán boyınsha shınıǵıwlarǵa tayarlıq kórmegen bolsa ;

•pán boyınsha shınıǵıwlarǵa tiyisli hesh qanday oyda sáwlelendiriwge iye bolmasa ;

•pán boyınsha tekstlerdi basqalardan kóshirip alınǵanlıǵı sezilib tursa;

•pán boyınsha tekste saldamlı qáte hám shálkesliklerge jol qoyılǵan bolsa ;

•pánge tiyisli berilgen sorawlarǵa juwap alınbasa; pándi bilme.

Pán oqıtıwshısı haqqında maǵlıwmat

Baǵdarlama avtorı:	Bekjanov.Sh Ájiniyaz atındaǵı NMPI "Mektepke shekemgi tárbiya hám defektologiya " kafedrasınıń stajyor-oqıtıwshısı
E-mail:	Baylanıs ushın telefon nómeri: +998882402141; b00122447788@gmail.com
Shólkem:	"Mektepke shekemgi tárbiya hám defektologiya " kafedrası

Usı Sillabus institut oqıw-metodikalıq Keńesiniń 2025-jıl 28 06
11 sanlı májilis protokoli menen tastıyıqlanǵan.

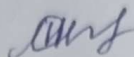
Usı Sillabus “Mektepke shekemgi tárbiya hám defektologiya” kafedrasınıń 2025-jıl
24 06 11 sanlı májilis protokoli menen tastıyıqlanǵan.

Oqıw-metodikalıq basqarma baslıǵı:

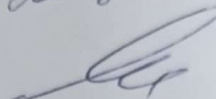
A.T. Abdiev

Fakultet dekanı:

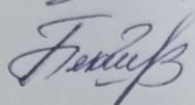
M.X. Allambergenova

Kafedra baslıǵı:

J.A. Bekmanova

Dúziwshi:

Sh.Y. Bekjanov